

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

«30 серпня» 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування відповідального суспільства:
держава, політичні рухи, бізнес

для здобувачів освітньо-наукового ступеню доктор філософії

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
рівень вищої освіти третій
освітньо-наукова програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання очна, заочна
Навчальний рік 2023/2024
Рік навчання 2
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання українська
та оцінювання
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Ольга БЕЗРУКОВА

Пролонговано: на 2024/2025 н.р. «31» 08 2024 р.

на 2025/2026 н.р. «31» 08 2025 р.

КИЇВ – 2023

Розробник(и):

Ольга БЕЗРУКОВА, д.соц.н., доцент, завідувач кафедри галузевої соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри галузевої соціології

Ольга БЕЗРУКОВА
(підпис)

Протокол № 19 від «29» 08 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2023 року № 10

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування знань щодо теоретико-методологічних, методичних та організаційних аспектів розвитку та функціонування відповідальності в суспільстві як специфічного соціологічного феномену та шляхів формування відповідального суспільства; теорії та практики соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини в умовах інтеграції концепції стійкого розвитку і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідального поведінки; розуміння процесів формування в суспільстві політичних партій і рухів, їх впливу на суспільно-політичний порядок; розуміння особливостей взаємодії бізнесу і соціальних акторів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знання щодо особливостей формування та зміни соціальної структури суспільства.
2. Розуміння основ соціального менеджменту.
3. Теоретичні та практичні знання щодо функціонування організацій різного рівня та управління ними.
4. Знання з функціонування політичної, економічної, соціальної сфер суспільства.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на розуміння відповідальності як соціального феномену в рамках наукових напрямків етики, юриспруденції, економіки, теорії управління, психології, культурології та соціології. Робота побудована за принципом «навчання через дослідження», що з одного боку, фокусується навколо дослідницьких інтересів здобувачів, а з іншого боку, обговорення методології та результатів соціологічних досліджень відповідальності в умовах конкурентного середовища. Адаже для досягнення конкурентноспроможності в глобальному просторі українське суспільство змушене прийняти таку змагальну модель життєдіяльності та стати відповідальним за власну долю. Вміння застосовувати результати наукових розвідок для виокремлення відповідальних дій у різних сферах (економічній, політичній, соціальній тощо), а також в сфері моралі, бізнесу та при аналізі різних форм соціальних взаємодій стане в нагоді для актуалізації суспільних викликів в екстремальних умовах розвитку суспільства і допоможе розуміти зміни в громадській думці. Дисципліна зосереджена на аналізі та обговоренні наукових монографій, повітряних дослідницьких проектів та останніх публікацій у соціологічних рецензованих журналах з метою вивчення світового і вітчизняного досвіду формування та реалізації корпоративної соціальної відповідальності, прояви та механізми її реалізації у сфері бізнесу. Формат роботи - колоквиум, який поєднує в собі лекції, аналітичне читання, дискусії, практичні завдання за темами дисертацій, індивідуальні проекти та презентації результатів.

4. Завдання (навчальні цілі):

- формування системного мислення фахівців різних рівнів на основі новітніх підходів до управління;
- формування у здобувачів базових знань в області теорії соціальної відповідальності;
- використання можливостей корпоративної соціальної відповідальності для забезпечення сталого розвитку держави та стабільного розвитку підприємств;
- набуття навичок аналізу діяльності політичних рухів в контексті формування соціально відповідального суспільства.

Дисципліна спрямована на формування таких компетентностей:

ФК6. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері соціології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання		
1.1	Планувати та ефективно використовувати час, працювати самостійно, систематично підвищувати свій професійний рівень шляхом самоосвіти	Самостійна робота, лекції	Виконання контрольних робіт, підготовка та презентація практичного завдання, практичні заняття
2.1	Бути критичним і самокритичним в оцінках власної професійної діяльності та професійної діяльності інших	Практичні заняття, Лекції	Виконання контрольних робіт, підготовка та презентація практичного завдання, практичні заняття
2.2	Здійснювати пошук, обробку та презентацію інформації	Самостійна робота, лекції	Виконання контрольних робіт, підготовка та презентація практичного завдання, практичні заняття

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2
Програмні результати навчання (назва)			
ПРН6. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання здобувачів:

- семестрове оцінювання:

- 1) активна робота під час проведення практичних занять (ПН1.1; ПН2.1; ПН2.2) – **20/12 балів**,
- 2) виконання двох контрольних робіт (ПН1.1; ПН2.1; ПН2.2) – **30/18 балів** (2 контрольні роботи по 15 максимальних та 9 мінімальних балів за кожну),
- 3) виконання та презентація результатів практичного завдання (ПН1.1; ПН2.2) – **10/6 балів**.
- 4) можливість отримати бали, які будуть перераховані замість виконання двох контрольних робіт – надання сертифікату з проходження безкоштовних онлайн-курсів (ПН1.1; ПН2.1; ПН2.2) на вибір: Корпоративна Соціальна Відповідальність <https://impactorium.org/uk/courses/korporativna-socialna-vidpovidaln/> або Професія: Фахівець з КСВ (Корпоративна соціальна відповідальність) <https://eduhub.in.ua/courses/scorm-kurs-21-korporativna-socialna-vidpovidalnist> (до 30-ти балів)

- підсумкове оцінювання іспит ПН 1.1,ПН 1.2,ПН 2.1,ПН2.2,ПН 3,ПН 4 – **40/24 бали**;

- умови допуску до підсумкового іспиту: Для здобувачів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів для одержання допуску до іспиту мають обов'язково подати письмові роботи – відпрацювання пропущених практичних занять з кожної невідпрацьованої теми дисципліни та презентувати результати практичного завдання.

7.2. Організація оцінювання:

1. *Практичні заняття* оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали накопичуються протягом усього семестру.
2. *Контрольна робота 1* спрямована на перевірку знань щодо соціологічних теорій, підходів та концепцій соціологічного вивчення відповідальності виконується в межах самостійної роботи після вивчення тем 1-5
3. *Контрольна робота 2* спрямована на перевірку знань щодо функціонування політичних та економічних акторів у відповідальному суспільстві виконується у межах самостійної роботи після вивчення тем 6-9.
4. *Практичне завдання* «Формування пропозицій щодо удосконалення наявних програм корпоративної соціальної відповідальності, що реалізуються в сучасних організаціях, корпораціях тощо» виконується в групах 2-4 особи протягом семестру та презентується ними під час проведення останнього заняття з дисципліни.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних занять

№ п/п	Назва теми	Лекції	Практичні	С/р
1.	Теоретико-методологічні підходи до визначення напрямків формування соціально відповідального суспільства	2		12
2.	Соціологічні інтерпретації соціальної відповідальності	2		10
3.	Формування відповідальності в українському суспільстві	2		10
4.	Взаємодія соціальних інститутів як шлях формування відповідальності в суспільстві	2		10
5.	Роль держави у формуванні відповідального суспільства	2	2	12
6.	Політичні рухи як агенти соціальних змін в Україні	2		10
7.	Вимірювання відповідальності політичних акторів в Україні	2		10
8.	Соціальна відповідальність українського бізнесу як соціологічний феномен	2	2	10
9.	Бізнес і суспільство: потенціал відповідальності взаємодії	2		12
	ВСЬОГО	18	4	96

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Практичні заняття – 4 год.

Консультації – 2 год.

Самостійна робота – 96 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Амоша О., Новікова О. Соціальна відповідальність у контексті розвитку людського потенціалу. *Держава і суспільство*, 2011, 1 (5). С. 122-127.
2. Безрукова О.А. Відповідальність в сучасному світі: соціологічні інтерпретації та емпіричні студії. Вид-во комунального закладу “Хортицький національний навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр” Запорізької обласної ради, 2015. 308 с.
3. Звонар В.П. Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України, 2018.
4. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. К: 2013. 48 с.
5. Формування відповідального суспільства: держава, політичні рухи, бізнес / за заг.ред. доктора соціол.наук В.Резніка. К.: Інститут соціології НАН України, 2019. 266 с.

Додаткова:

1. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник/ Саприкіна М. А., Ляшенко О., Сасенус М. А., Місько Г. А., Зінченко А. Г.; за наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О. С. К.: ТОВ «Фарбований лист», 2011. 480 с.
2. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні: експертна думка: зб. статей та рекомендацій/ К.: Стило, 2007. 321 с.
3. Лазоренко О., Колишко Р., та ін. Посібник із КС «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності». К.: Видавництво «Енергія», 2012.
4. Петров О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики. К.: Центр учбової літератури, 2012. 152 с.
5. Бакора Д.О. Оцінювання рівня корпоративної соціальної відповідальності компаній. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. К: ВПЦ «Київський університет». 2009. № 18. С. 259-264.
6. Бакора Д.О. Формування системи корпоративного управління на засадах соціальної відповідальності. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2013. № 10. С. 18–22.

7. Гришук В.К. Соціальна відповідальність. Навчальний посібник. Львівський університет внутрішніх справ. 2012. 152 с.
8. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / О.Ф. Новікова, М.Є. Дейч, О. В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2013. 296 с.
9. Євтушенко В.А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2013. № 46. С. 53-63.
10. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні: експертна думка: зб. статей та рекомендацій. К.: Стилос, 2007. 152 с.
11. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності. К.: Видавництво «Енергія», 2008.
12. Ласукова А.С. Порівняльний аналіз моделей корпоративної соціальної відповідальності в банках світу. *Вісник Запорізького національного ун-ту*. 2012. № 3. С. 181-188.
13. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2012. 501 с.
14. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гогуля, І. П. Кудінова; Нац. унт біоресурсів і природокористування України. Ніжин: Лісенко, 2011. 175 с.
15. Соціальна відповідальність бізнесу – виклик часу. *Фармацевт-практик*. 2012. № 7-8. С. 6-7.
16. Супрун Н.А. Інститут корпоративної соціальної відповідальності: принципи, завдання та пріоритети розвитку. *Наук. праці Донец. нац. техн. ун-ту. Сер.: економічна*. Донецьк: ДонНТУ, 2011. Вип. 40-2. С. 190-196.
17. Шири Н.О. Напрями впровадження системи корпоративної соціальної відповідальності в практику українських підприємств. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2502.